

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Kuidas algatada kohtuasja?

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

horvaadi

Swipe to change

Kuidas algatada kohtuasja?

Horvaatia

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Pooled võivad lahendada vaidluse kohtus, kuid on olemas ka vaidluste kohtuvälise lahendamise meetodeid. Horvaatias on sellisteks meetoditeks vahekohtumenetlus, lepitusmenetlus ja laiemas mõttes kohtumenetlused, mis on suunatud kohtuliku lahenduse leidmisele.

Lepitusmenetluse kohaldamist tsiviil-, kaubandus-, töö- ja muudes poolte vabalt teostatavaid õigusi puudutavas vaidlustes reguleeritakse lepitusmenetluse seadusega (*Zakon o mirenju*; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne (*Narodne Novine*, edaspidi „NN“) nr 18/11). Lepitusmenetlus (ladina keeles *mediare* 'keskel või vahel olema') tähendab kasutatavast nimetusest olenemata (*mirenje*, *medijacija*, *posredovanje*, *koncilijacija*) menetlust, mille käigus pooled püüavad jõuda omavahelise vaidluse lahendamiseks vastastikku rahuldavale kokkuleppele, kasutades erapooletut kolmandat isikut – üht või mitut lepitajat (*posrednik*, *medijator*, *koncilijator*), kes aitab pooltel kokkuleppele jõuda, kuid ei ole pädev tegema siduvat otsust. Lepitusmenetlus toimub poolte kokkulepitut viisil ja sellele on iseloomulik alternatiivsus, poolte autonoomia, vabatahtlikkus ja konsensuslikkus, mitteametlikkus ja konfidentsiaalsus ning poolte võrdsus. Vahekohtumenetlus (*arbitraža* või *izbrano suđenje*) on seevastu vahekohtus toimuv menetlus, olenemata sellest, kas seda teostab juriidiline isik või juriidilise isiku organ, mis korraldab ja teeb vahekohtute tööd. Vahekohtumenetlus on vabatahtlik, kiire, tõhus, mitteavalik vaidluste lahendamise viis, mille puhul pooled võivad kokku leppida, kes on vaidluse tekkimise korral kohtunikuks, kus vahekohtumenetlus toimub, milline on kohaldatav materiaal- ja menetlusõigus ning mis keeles (keeltes) vahekohtumenetlus toimub. Vahekohtu sisulisel otsusel on lõpliku kohtuotsuse jõud.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses (*Zakon o parničnom postupku*; edaspidi „ZPP“) (NN nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 ja 89/14) on sätestatud, et kohus võib teha pooltele tsiviilkohtumenetluse mis tahes etapis ettepaneku lahendada vaidlus kohtus korraldatava lepitusistungil või väljaspool kohut toimuva lepitusmenetluse teel. Lisaks teeb kohus eelistungil ettepaneku, et pooled lahendaksid vaidluse lepitusmenetluses, st juhul poolte tähelepanu kohtuliku kokkuleppe sõlmimise võimalusele.

Teatavatel juhtudel (Horvaatia Vabariigi vastu hagi esitades) on hagi esitada kavatsev isik kohustatud võtma enne hagi esitamist ühendust riigiprokuratuuriga, millel on territoriaalne ja sisuline pädevus esindada riiki kohtus, kuhu Horvaatia Vabariigi vastu hagi esitatakse, ning taotlema vaidluse rahumeelset lahendamist, välja arvatud juhtudel, kui erieeskirjades on kindlaks määratud hagi esitamise tähtaeg. Vaidluse rahumeelse lahendamise taotlus peab sisaldama kogu teavet, mis on nõutav tavapärase kohtule esitatava hagiavalduse puhul.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Kohtusse nõuete esitamise tähtaeg sõltub hagi liigist ja esemest. Näiteks tööalaste õiguste kohtuliku kaitse taotlemise tähtaeg on 15 päeva, mille jooksul töötaja peab esitama rikutud õiguse kaitseks pädevale kohtule hagi, olles eelnevalt esitanud oma õiguste kaitse taotluse tööandjale, välja arvatud töösuhtest tuleneva kahju hüvitamise nõude või muu rahalise nõude korral.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Jah. Horvaatias arutavad kohtud tsiviilkohtumenetluses asju seaduses kindlaksmääratud sisulise pädevuse piires ning kohtulikkude pädevust teostavad üld- ja erikohtud ning Horvaatia Vabariigi Ülemkohus.

Üldkohtud on kohalikud kohtud ja piirkondlikud kohtud. Erikohtud on kaubanduskohtud (*trgovački sudovi*), halduskohtud (*upravni sudovi*), kriminaalkohtud (*prekršajni sudovi*), Horvaatia Vabariigi kõrgem halduskohus (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) ja Horvaatia Vabariigi kõrgem väärtetoasjade kohus (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Horvaatia kõrgeim kohus on Horvaatia Vabariigi Ülemkohus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Seadusega võib asutada muid teatava sisulise pädevusega või teatavate õigusvaldkondade üld- ja erikohtuid.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Üldise kohtualluvuse reegli kohaselt on pädev kohus kostja üldise territoriaalse kohtualluvuse järgne kohus, st kohus, mille tööpiirkonnas on kostja alaline elukoht. Kui kostja alaline elukoht ei ole Horvaatia Vabariigis, on üldine territoriaalne pädevus kohtul, mille tööpiirkonnas on kostja ajutine elukoht.

Kui kostjal on lisaks alalisele elukohale ka ajutine elukoht ja on alust arvata, et ta jääb sinna elama pikemaks ajaks, on üldine territoriaalne pädevus tema ajutise elukoha järgsel kohtul.

Kui vaidlus on seotud Horvaatia kodanikuga, kes elab alaliselt välisriigis, kuhu ta lähetati tööle riigi ametiasutuse või juriidilise isiku juurde, on üldine territoriaalne pädevus kohtul, mille tööpiirkonnas oli tema viimane teadaolev alaline elukoht Horvaatia Vabariigis.

Rahvusvaheliste elementidega vaidluste puhul kuulub kohtuasi Horvaatia Vabariigi kohtu pädevusse, kui nii on sõnaselgelt sätestatud seaduses või rahvusvahelises lepingus. Kui seaduses või rahvusvahelises lepingus ei ole sõnaselgelt sätestatud, et teavat liiki vaidlus kuulub Horvaatia kohtu pädevusse, kuulub kohtuasi Horvaatia kohtu pädevusse, kui see tuleneb Horvaatia kohtute territoriaalset pädevust käsitlevatest sätetest.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja haghinda?

See sõltub vaidluse laadist ja ZPP sätetest, millega reguleeritakse territoriaalset ja sisulist kohtualluvust.

Kohtuvaidluse eseme väärtus ei mõjuta Horvaatia kohtute territoriaalset ja sisulist pädevust.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Kohtumenetluse praeguse korralduse kohaselt, nagu see on sätestatud ZPPs, võib igaüks – füüsiline või juriidiline isik – vabalt valida, kas ta esindab end menetluses ise või kasutab esindajat (tavaliselt advokaat), kui ZPPs ei ole sätestatud teisiti.

Ent ZPP artikliga 91 piiratakse isikute õigust end ise esindada märkimisväärselt: kui varalisi nõudeid puudutavates vaidlustes on nõude summa üle 50 000 kuna, võivad juriidilisi isikuid esindada ainult advokaadiksami sooritanud isikud.

Lisaks nähakse ZPP artiklis 91 ette, et pooled võivad taotleda teistmist oma esindaja, st advokaadi kaudu või end erandkorras ise esindada, kui nad on sooritanud advokaadiksami, või võib teistmisavalduse nende nimel esitada isik, kellel on õigus seda ZPP või mõne muu õigusakti kohaselt teha, kuigi ta ei ole advokaat, kuid on sooritanud advokaadiksami.

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantsseleisse või muule haldusasutusele?

Tsiviilkohtumenetluse algatamiseks esitatakse hagiavaldus pädevale kohtule kas otse kohtu kantsseleisse või posti või telegraafi teel.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Tsiviilkohtumenetlus toimub horvaadi keeles ja menetluses kasutatakse ladina kirja, välja arvatud juhul, kui konkreetsetes kohtus on kasutusele võetud muu keel või kiri.

Kohtumenetluse pooled ja muud menetlusosalised esitavad oma hagiavaldused, kaebused ja muud avaldused kohtule horvaadi keeles ja ladina kirjas.

Hagiavalduse võib esitada otse kohtu kantsseleisse või posti või telegraafi teel, kuigi tavaliselt esitatakse see kas otse kantsseleisse või posti teel.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on ette nähtud võimalus esitada kaubanduskohtule menetlusdokumente elektroonilisel teel. Elektrooniliselt esitatavad dokumendid peavad olema allkirjastatud täiustatud e-allkirjaga vastavalt erieeskirjadele. Kuna ühtset IT-süsteemi ei ole veel kasutusele võetud, ei ole neid sätteid tegelikult veel kohaldatud.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Vorme kasutatakse ainult Euroopa väiksemate nõuete menetlustes. Selle kohta saab lisateavet teabelehel [„Väiksemad kohtuvaidlused – Horvaatia Vabariik“](#).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt peaks hagiavaldus sisaldama järgmist: konkreetne sisuline nõue ja kõrvalnõuded, nõude aluseks olevad asjaolud, neid asjaolusid toetavad tõendid ja muu teave, mis tuleb igale avaldusele lisada (ZPP artikkel 106).

Iga avaldus, sealhulgas hagiavaldus, peab sisaldama järgmist teavet: kohtu nimi, mõlema poole nimi, amet ja alaline või ajutine elukoht, nende õigusesindajad (kui need on määratud), esitava poole isikukood, vaidluse ese ja esitava poole allkiri.

Menetluspool või tema esindaja lisab avalduse lõppu oma allkirja.

Nõude esitamise korral peab pool märkima oma nõude aluseks olevad asjaolud ja vajaduse korral esitama tõendid.

Kohus võtab hagiavalduse menetlusse ka juhul, kui hageja ei ole hagi õiguslikku alust märkinud, ja isegi kui hageja on õigusliku aluse märkinud, ei ole see kohtule siduv.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusid?

Pooled peavad tasuma kohtulõivude seaduses (*Zakon o sudskim pristojbama*, edaspidi „ZSP“) (NN nr 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15) sätestatud riigilõivud.

ZSPga ettenähtud riigilõive peavad tasuma isikud, kelle taotlusel või kelle huvides teatavaid seadusega ettenähtud toiminguid tehakse.

Kui ZSPs ei ole sätestatud teisiti, tuleb riigilõivu tasuda järgmistel juhtudel:

- avalduste eest (hagiavaldused, õiguskaitsetaotlused, täitmisavaldused jne): avalduse esitamisel; registrisse kande avalduste eest: pärast registrikande tegemist;
- kostja vastuse eest: pärast menetluse lõpetamist proportsionaalselt selle osaga, milles hagi rahuldamata jäeti;
- kohtu ärakirjade eest, kui neid taotletakse;
- kohtuotsuse eest: kui poolele või tema esindajale toimetatakse kätte otsuse ärakiri;
- pärimistunnistuse eest: kui see muutub lõplikuks;
- kompromissi sõlmimise, pankroti- ja likvideerimismenetluse puhul: jaotusettepaneku või kompromissi kinnitamise määrase tegemisel;
- muude toimingute eest: kui neid taotletakse või kui kohtu poole pöörduetakse.

Kohtukulude tasumise üldreegli kohaselt peab kohtuvaidluse täielikult kaotanud pool kandma vastaspoole ja tema toetuseks menetlusse astunu menetluskulud.

Advokaadi esindustasusid ning advokaatide töötasu ja kulude hüvitamist reguleeritakse õiguselukutsete seadusega (*Zakon o odvjetništvu*; edaspidi „ZO“) (NN nr 9/94, 117/08 tõlge, 50/09, 75/09 ja 18/11).

Advokaadil on õigus saada õigusteenuste eest tasu ja tehtud tööga seotud kulude hüvitamist vastavalt advokatuuri kehtestatud ja justiitsministeeriumi poolt heaks kiidetud määradele ning advokaat väljastab kliendile teenuse osutamise eest arve. Oma volikirja tühistamise või kehtetuks tunnistamise korral väljastab advokaat arve 30 päeva jooksul pärast volikirja tühistamise või kehtetuks tunnistamise kuupäeva.

Asjaõiguslike küsimuste korral võib advokaat poolega kokku leppida, et tema töötasu vastab menetluses, st poole nimel ettevõetavas kohtuvaidluses saavutatud tulemusele kooskõlas ametliku tasumääraga. Selline kokkulepe kehtib ainult juhul, kui see on sõlmitud kirjalikult.

Seetõttu võivad pooled asjaõiguslike küsimuste korral reguleerida endi ja advokaadi vahelist suhet kirjaliku lepinguga.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Kui pool taotleb professionaalset õigusabi, võib ta pöörduda õigusabi saamiseks nende advokaatide poole, kellel on ZO artikli 3 kohaselt õigus osutada Horvaatias igasugust õigusabi, sealhulgas anda eelkõige õigusnõu, koostada hagiavaldusi, kaebusi, ettepanekuid, taotlusi, avaldusi, erakorralisi õiguskaitsevahendeid ja muid menetlusdokumente ning esindada pooli.

Lisaks on pooltel võimalus saada tasuta õigusabi. See tähendab, et tasuta õigusabi seadusega (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*; NN nr 143/2013) on ette nähtud võimalus anda tasuta õigusabi kodanikele, kes ei ole võimelised ise õigusabi eest tasuma, kuid vajavad seda. Tasuta õigusabi õiguse saamiseks peab pool võtma ühendust pädeva riigiasutuse bürooga oma maakonnas ja esitama taotluse tasuta õigusabi saamiseks.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Tsiviilkohtumenetlus algatatakse hagiavalduse esitamisega ja hagiavaldus arvatakse esitatuks, kui see on kostjale kätte toimetatud.

Pärast hagiavalduse kättesaamist valmistatakse asja kohtulikuks arutamiseks.

Need ettevalmistused hõlmavad muu hulgas esialgset hagiavalduse nõuetelevastavuse ja kohtualluvuse kontrollimist ning kui hagiavaldus ei ole arusaadav või ei sisalda kogu vajalikku teavet selle menetlusse võtmiseks, siis nõutakse, et hageja seda parandaks, st saadud juhtnõuete kohaselt muudaks, ning see tagastatakse parandamiseks või muutmiseks.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Kohtukantsleil ametnik teavitab pooli, nende advokaate ja esindajaid registris ja toimikus sisalduva teabe põhjal asja seisust.

Teave piirdub andmetega menetlusetappide ja ainukohtunike, kodade esimeeste, nõukogude liikmete ja kohtuistungis sekretäride kohta.

Teavet andes on keelatud avaldada seisukohti kohtu konkreetsete toimingute õigsuse või menetluse tõenäolise tulemuse kohta.

Teavet võidakse esitada telefoni ja e-posti teel ning kirjalikult.

Pooled võivad saada interneti kaudu juurdepääsu teabele menetluse seisu ja ainukohtunike, kodade esimeeste, nõukogude liikmete ja kohtuistungis sekretäride kohta, kui asjaomase kohtuasja puhul pakutakse kohtuasjade põhiteabele avaliku juurdepääsu teenust (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima – usluga e-Predmet*).

Kohtususe ilmumise ja poolte või kohtu muude toimingute tähtajad on sätestatud ZPPs.

Lisateavet tähtaegade ja tähtaegade liikide kohta saab teabelehel [„Menetlustähtajad – Horvaatia Vabariik“](#).

Viimati uuendatud: 23/08/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.